

Bakgrunn for vedtak

Driva kraftverk

Jølster kommune i Sogn og Fjordane fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Driva Kraft (SUS) v/Tinfos AS
Referanse	201306949-26
Dato	19.12.2014
Notatnummer	KSK-notat 93/2014
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Solveig Silset Berg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

NVE har foretatt en samlet behandling av syv søknader om bygging av småkraftverk i Jølster og Gloppen kommuner. NVE har valgt å behandle sakene samtidig for å kunne gjøre en mer grundig vurdering av samlet belastning av de konsesjonsøkte tiltakene, og samtidig gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre, og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandlingen av de syv søknadene i Jølster og Gloppen kommuner har NVE vurdert hver enkelt sak for seg, og sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet det relevant.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 17,8 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er mye for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2011-13) har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Jølster kommune er positiv til Driva kraftverk, men de mener at minstevannføringen må vurderes opp mot tap av verdi av biologisk mangfold og landskapsverdi. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har fremmet innsigelse til Driva kraftverk og begrunner dette med at kraftverket vil føre til inngrep og sterkt redusert vassføring i et vassdrag som har stor verdi for landskapsopplevelsen ved en innfallsport til en nasjonalpark og et nasjonalt viktig friluftslivsområde. Tiltaket vil også påvirke nedre del av et høyst verneverdig kvartærgeologisk landskap. Sogn og Fjordane fylkeskommune er positive til konsesjon til Driva kraftverk, men i saksfremlegget legges det vekt på at Driva er et viktig landskapselement både med fossen og stryka ved Høyset og små fosser og stryk høyere opp i Haugadalen. Sogn og Fjordane turlag går imot utbygging av Driva kraftverk. Hovedgrunnen til dette er store konflikter med friluftsliv og landskap ved en av hovedinnfallsportene til Jostedalsbreen nasjonalpark. Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane går imot konsesjon til Driva kraftverk og begrunner dette med hensyn til verdien av området for det enkle og nasjonalt prioriterte friluftslivet og pga. biologisk mangfold.

En utbygging av Driva kraftverk vil etter NVEs vurdering medføre store tekniske inngrep som vil være godt synlig i et landskap av stor verdi med nær tilknytning til Jostedalsbreen nasjonalpark. Selv om tiltaksområdet ligger like utenfor nasjonalparkgrensen mener NVE at tiltaket vil påvirke friluftsområder med stor verdi. Driva er, fra Høyset og opp til Oldeskaret, registrert som et regionalt viktig landskapselement. NVE vurderer at elva tilfører mye til landskapsopplevelsen av området og at en minstevannføring i liten grad vil ivareta elva som et regionalt viktig landskapselement. NVE mener at ulempene ikke kan reduseres tilstrekkelig gjennom avbøtende tiltak. Vi mener således at tiltaket vil være i konflikt med Olje- og energidepartementets retningslinjer på temaene friluftsliv og landskap. Dette har vært av avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet til Driva kraftverk.

Vi har også sett Driva kraftverk i sammenheng med Åmot kraftverk. Driva er et av få uregulerte sidevassdrag i Breimsvassdraget og elva kan uomtvistelig sies å være viktig for opplevelsen av området fra Stardalen og videre oppover til nasjonalparken. NVE mener det er viktig å ta vare på noen slike områder både for dagens brukere og fremtidige generasjoner og vi mener at elva i sin helhet bør ivaretas. NVE har derfor lagt vesentlig vekt på sumvirkninger på fosselandskap/verdifulle landskapselementer for Driva og Åmot kraftverk.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Driva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden om å bygge Driva kraftverk.

Innhold

Sammendrag	1
Jølsterpakken	2
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	9
NVEs vurdering	13
NVEs konklusjon	26

Jølsterpakken

NVE har foretatt en samlet behandling av 7 søknader om bygging av småkraftverk i Jølster og Gloppen kommuner. De respektive bakgrunn for vedtak-notatene for de syv søknadene er angitt i tabellen under. Søknadene er i disse dokumentene referert til under fellesnavnet Jølsterpakken.

Søker	Kraftverk	Notat	Effekt (MW)	Produksjon (GWh)
Helgheim Kraft (SUS)	Helgheim kraftverk	KSK-notat nr: 88/2014	3,0	7,4
Kupekraft (SUS)	Kupekraft kraftverk	KSK-notat nr: 89/2014	7,5	30,4
Paulen Kraft (SUS)	Paulen kraftverk	KSK-notat nr: 90/2014	1,4	4,0
Kleivafossen Kraft AS	Neselva II kraftverk	KSK-notat nr: 91/2014	5,3	20,6
Øvrebø Kraft AS	Øvrebø kraftverk	KSK-notat nr: 92/2014	3,2	10,2
Driva Kraft (SUS) v/Tinfos AS	Driva kraftverk	KSK-notat nr: 93/2014	4,9	17,8
Åmot Kraft (SUS) v/Tinfos AS	Åmot kraftverk	KSK-notat nr: 94/2014	9,9	28,0

NVE har valgt å behandle sakene samtidig for å kunne gjøre en mer grundig vurdering av samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene, og samtidig gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre, og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

NVE har mottatt 2 innsigelser til saker i Jølsterpakken. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane fremmet innsigelse mot Åmot og Driva kraftverk av hensyn til nasjonale interesser knyttet til landskap og

friluftsliv. Det ble holdt innsigelsesmøte med Fylkesmannen 25.11.2014. Fylkesmannen valgte å opprettholde sine innsigelser.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved 2 av de omsøkte kraftverkene i Jølsterpakken er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Helgheim kraftverk og Øvrebø kraftverk. NVE mener ulempene ved bygging av Neselva II kraftverk, Driva kraftverk, Åmot kraftverk, Paulen kraftverk og Kupekraft kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for disse kraftverkene.

Av fiskebiologiske hensyn er kraftstasjonen flyttet oppstrøms vandringshinder for storørret (Jølstraure) for Helgheim kraftverk.

Samlet vil NVEs positive vedtak gi inntil 17,1 GWh i ny fornybar energiproduksjon. Vi mener dette vil gi et bidrag til å oppfylle kravet i den felles sertifikatordningen inngått med Sverige. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Tinfos AS, datert 13.12.2013:

Driva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ	
Nedbørfelt	km ²	25,6	
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	76,6	
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	95	
Middelvannføring	l/s	2430	
Alminnelig lavvannføring	l/s	151	
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	1408	
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	128	
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	630	Nye høydemålinger viser kote 495
Avløp	moh.	480	
Lengde på berørt elvestrekning	m	1640	
Brutto fallhøyde	m	150	
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,354	
Slukeevne, maks	l/s	3650	
Minste driftsvannføring	l/s	360	
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	500	
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	151	
Tilløpsrør, diameter	mm	1400	
Tilløpsrør, lengde	m	1500	
Installert effekt, maks	MW	4,9	
Brukstid	timer	3665	

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,5
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	13,3
Produksjon, årlig middel	GWh	17,8

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	63,3
Utbyggingspris	kr/kWh	3,64

Driva kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	5,4
Spenning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	5,9
Omsetning	kV/kV	22/6,6

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	1650
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Tinfos AS søker på vegne av Driva Kraft (SUS) om konsesjon til å bygge Driva kraftverk, lokalisert i Jølster kommune, Sogn og Fjordane fylke. Driva Kraft vil bli et aksjeselskap med eierandeler fordelt mellom berørte grunneiere og Tinfos AS. Selskapet forventes å være operativt i løpet av 2014 og selskapets virksomhet vil være produksjon og salg av kraft. Frem til kraftverket er ferdig bygd og satt i drift vil myndighetskontakt og utbygging ledes av Tinfos AS.

Beskrivelse av området

«Området ligger i landskapsregionene «Indre bygder på Vestlandet» og «Breene». «Indre bygder på Vestlandet» domineres blant annet av dyptskårne storformer omgitt av høye fjell. Regionen har generelt lite løsmasser, men har likevel et frodig preg i lavereliggende områder.

Dalene i området er u-formet av breene i tidligere tider. Fortsatt utgjør Jostedalsbreen og Myklemustbreen plataer på fjellene i nærheten. Driva renner gjennom Haugadalen, som er en hengende sidedal til Stardalen. Haugadalen er rik på morenemasser. Grensen til landskapsregionen «Breene» går på flaten i nedre del av berørt elvestrekning. Det finnes to hovedtyper brelandskap, som karakteriseres av store platabreer og botn og dalbreer. Jostedalsbreen, fastlands-Europas største isbre, og Myklebustbreen er platabreer og har til dels viltre glasiale tindefjell med mange bretunger som siger ned i omkringliggende daler.

I Stardalen sees fosser ut fra flere hengende sidedaler. Drivafallene er et av disse fallene, som synes godt på avstand. Tiltaksområdet som ligger ovenfor fossen, er derimot ikke synlig fra Stardalen. Ovenfor fossen deler Haugadalen seg i to landskapsrom. En ny brattkant skiller dalen i en øvre og en nedre del. I den nederste delen av Haugadalen er de bratte fjellsidene

dekket av kampesteinsur. Dalsidene er frodige, med en mosaikk av raskjegler, skredbetinget vegetasjon, beitemark og bjørkeskog. Redusert beitetrykk gjør at landskapet er i antatt gjengroing. Dalbunnen har morenemasser og breelvavsetninger. Her renner Driva i lette stryk, med stedvis erodering i morenemassene slik at det blant annet kan synes å ha oppstått en erosjonsterrase. Enkelte steder finnes mindre sandavsetninger, men grove steinmasser dominerer som substrat i elven.

Et stykke inn i Haugadalen stiger dalen på ny bratt oppover. I det bratte partiet renner Driva gjennom en bekkeløft med blankskurt berg og jettegryter. For øvrig vokser frodig bjørkeskog i brattkanten.

På oversiden av denne brattkanten flater terrenget ut igjen foran Haugastøylen og man befinner seg i skoggrensen. U-dalen avgrenses av bratte fjellsider som til dels skjuler breene ovenfor. Elven har også i dette partiet lette stryk og enkelte sandavsetninger, i tillegg til de dominerende grovere steinmassene. Området ved stølen har tradisjonelt vært beitet, og er fortsatt relativt åpent, men er også i antatt gjengroing siden beitetrykket er kraftig redusert. Gjennom hele Haugadalen dannes småbekker i fjellsidene som finner veien ned til Driva. Noen har antagelig vannføring gjennom hele sommeren, mens andre trolig kan tørke ut i løpet av sesongen.»

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt på kote 630 like nordøst for eksisterende utfartsparkering som ligger i enden av bomveien inn til Haugadalen. Inntaksdammen planlegges som en betongterskel med høyde 5 m og lengde 20 m. Neddemt areal er estimert til ca. 2 daa og vannvolumet på ca. 5000 m³. Betongdammens luftside kamufleres delvis med naturstein.

Inntaket vil bli konstruert som en integrert del av dammen med tilhørende bjelkestengsel, inntaksrist og arrangement for slipp og logging av minstevannføring. Det planlegges en tappe-/spyleluke for å kunne skylle vekk eventuelle løsmasser som samles opp i dammen. På grunn av vanskelig tilkomst vinterstid, er det planlagt at minstevannføringsrøret plasseres så langt ned på dammen som mulig. Røret dimensjoneres med tilhørende kalkulasjoner i forhold til planlagt minstevannføringsmengde. Hvis denne løsningen ikke aksepteres er det mulig med et standard minstevannføringsarrangement med flowmåler og display.

Vannvei

Fra inntaket vil vannet gå i en ca. 1500 m lang nedgravd rørgate på vestsiden av elva. I øvre del av rørgaten vil røret være i glassfiber, mens nedre del vil bestå av støpejernsrør. Rørdiameter er dimensjonert til ca. 1400 mm. Det vil bli behov for sprengning av ca. halvparten av traseen pga. stor stein.

Rørtraseen vil gå sør-vestover fra inntaksområdet. Første del går i relativt flatt og åpent terreng. Deretter blir terrenget brattere og går over i tett skog, før det flater ut og blir åpent. I nederste flate parti vil rørtraseen følge østsiden av veien. Bredden på rørtraseen blir på opptil 30 meter i anleggsfasen. Der rørgaten går i skog vil det bli en hogstgate.

Etter endt anleggsperiode skal traseen arronderes og istandsettes for naturlig revegetering der det har vært vegetasjon. I ur og blokkmark skal blokkene legges tilbake med påvekstlaget opp. I utsatte

områder brukes om nødvendig erosjonssikringsmatter og tilsåing med norsk frømateriale benyttes eventuelt for å sikre gjenvekst.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er tenkt plassert på et flatere parti mellom veien og Driva, ca. på kote 498. Stasjonen er tenkt bygget i betong og vil få en grunnflate på ca. 225 m², samt et snu- og parkeringsareal på ca. 150 m². Faren for snøras vil kartlegges ytterligere dersom kraftverket får konsesjon, og kraftstasjonen vil om nødvendig konstrueres for å begrense skader som følge av eventuelle snøras.

Det er planlagt å installere to like Francis turbiner med en samlet effekt på ca. 4,9 MW. Generatorytelsen vil bli på ca. 5,4 MVA med en spenning på 6,6 kV. Transformatoren får en ytelse på 5,9 MVA og en omsetning på 22/6,6 kV/kV.

Nettilknytning

Det finnes to alternativer for nettilknytning. Begge alternativene omfatter en 22 kV jordkabel på ca. 1,5 km som knyttes til en 22 kV distribusjonslinje i Stardalen. Tverrsnittet vil være TSLF 24 kV 3×1×95 mm² Al.

Det prioriterte alternativet, alt. 1, er en kabel som legges fra Driva kraftstasjon, over inntaksdammen til Åmot kraftverk, enten i luftspenn eller gjennom dammen. Videre legges jordkabel i rørtraseen for Åmot kraftverk ned til felles koblingskiosk for tilkobling til 22 kV-nettet i Stardalen. Dette alternativet forutsetter at Åmot kraftverk får konsesjon.

Det andre alternativet, alt. 2, er å legge jordkabel langs veien ca. 600 m, og deretter gjennom terrenget forbi Høyset camping og ned til koblingskiosk for tilkobling til 22 kV-nettet i Stardalen. Eventuell skog ryddes i et belte på ca. 5 m ved nedgraving av kabel i terrenget.

Det produseres allerede et betydelig overskudd av vannkraft i Jølster, og en hovedutfordring i kommunen, og i Stardalen spesielt, er at det trengs økt nettkapasitet for å ta imot ny småkraftproduksjon. Sunnfjord Energi planlegger en større oppgradering av eksisterende nett fra dagens linje på 22 kV til ny 66 kV, alternativt ny 2x22 kV linje til transformatorstasjonen på Skei i Jølster for å ta imot strøm fra nye planlagte utbygninger i Stardalen, samt forsterkning til eksisterende kraftverk. Sunnfjord Energi er områdekonsesjonær.

Veier

Eksisterende vei (ca. 1,6 kilometer), skal rustes opp for å kunne tåle tungtransport. Eksisterende veiskjæringer sikres der det er nødvendig. Veikanter og skjæringer revegeteres der det er muligheter for det.

Det planlegges en permanent atkomstvei til kraftstasjonen. Veien vil bli ca. 100 m lang og 3 m bred.

Transport fra enden av veien og inn til inntaket vil skje gjennom terrenget. Det vil trolig bli behov for å justere terrenget i overgangen mellom parkeringsplass og øvrig terreng for å kunne komme videre med anleggsmaskinene. Terrenget veksler mellom fuktige partier og partier med lite vekstlag, og det vil derfor trolig bli behov for å beskytte deler av terrenget med f. eks. matter i anleggsfasen. Det vil ikke bli noen permanent vei til inntaket.

Massetak og deponi

Det vil være behov for midlertidig og permanent deponi for masser fra rørgate. Midlertidig deponering vil delvis skje langs anleggstraseen for rørlegging. Noe av massen ønskes transportert ned til veien slik at den kan knuses til røromfyllingsmasser på stedet med mobilt knuseverk.

Overskuddsmasser fra rørlegging tilsvarer rørvolumet samt ekspansjon i massene som graves opp. Hovedsakelig vil overskuddsmasser bestå av stein fra ura. Overskuddsmassene forsøkes i første omgang dandert i terrenget på en naturtro måte. Det er foreløpig ikke avsatt et område for deponering, utover igjenfylling av et eldre uttaksområde. Alternativt deponeres overskuddsmasse på godkjent deponi eller benyttes til godkjent bruksformål.

Arealbruk

Tabell 1 Midlertidig og permanent arealbruk (tabell hentet fra søknad)

Inngrep	Midlertidig arealbehov (daa)	Permanent arealbehov (daa)	Ev. merknader
Reguleringsmagasin	-	-	-
Overføring	-	-	-
Inntaksbasseng	ca. 3	ca. 2	
Rørgate (vannvei)	ca. 45	0	
Kraftstasjon og parkeringsplass	ca. 5 (+ rørlagringsplass)	ca. 0,5	
Riggområde, inkl. deponi og steinknusing	ca. 5	ikke beregnet areal	ca. 10-15 000 m ³ overskuddsmasse
Veier	0,5	0,5	
Nettilknytning	ca. 25	0	

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet er definert som Landbruk-, Natur- og Friluftsområde (LNF). Arealplanen er under rullering, og ny plan vil etter alt å dømme båndlegge området som er registrert som «regionalt viktig friluftsområde» i fylkesdelplan for arealbruk, som «hensynskrevende». Ny arealdel for kommuneplanen var på høring høsten 2013.

I utkastet til kommuneplanens samfunnsdel er et av hovedmålene at Jølster innen 2025 skal ha «fått fram sitt potensiale som natur og kulturbasert reisemål». Innenfor dette målet nevnes utvikling av naturbasert reiseliv og enkel atkomst til bre. Haugadalen er nevnt spesielt.

I «Kommunedelplan for hytter og fritidsbustad» (2008) er et område i Stardalen, nedenfor Haugadalen, markert som et «positivt område» for hytter og fritidsboliger med «eksisterende camping/utleie» og «hytter/fritidsboliger». Tiltaksområdet ligger derimot nær en «støyl», hvor retningslinjene i planen beskriver at det skal være en svært streng holdning til fradeling av tomter i stølsmiljø.

I «Kommunedelplan for idrett og friluftsliv» (2011-2014) er det satt opp som et hovedmål at «alle brukargrupper skal motiverast til å utøve eit aktivt og variert friluftsliv, på naturen sine premisser, og å

stimulere til meir friluftsliv og å leggje til rette for friluftsliv i nærmiljøet». Aktuelle delmål for friluftslivet er oppgitt som «å syte for naudsynt tilrettelegging i samband med utfartsområde», «tilretteleggje slik at det vert teke vare på natur- og kulturkvalitetar», «sikre rekreasjonsområde langs vassdrag» og «sikre ”grønt stinett” i og ved tett busetnad».

Samlet plan (SP)

Utløpet til Driva kraftverk er plassert så vidt nedstrøms inntaket til samlet plan-prosjektet «Stardalen».

Tinfos har imidlertid på vegne av Åmot Kraft (SUS) søkt om konsesjon på Åmot kraftverk som utnytter aktuelt fall i «Stardalen»-prosjektet. Inntaket til Åmot kraftverk er planlagt litt lenger nedstrøms enn det som er markert for Samlet plan-prosjektet, og utløp for Driva kraftverk er derfor plassert ovenfor inntaket til Åmot kraftverk. Driva kraftverk vil ikke ha regulering og vil således ikke påvirke Åmot kraftverk.

Verneplan for vassdrag

Driva kraftverk inngår ikke i verneplan for vassdrag. Nabovassdraget, Oldenvassdraget, er derimot vernet mot kraftutbygging gjennom verneplan I for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tabell 2: Endring i INON (tabell hentet fra søknad)

INON sone	Areal som endrer INON status	Areal tilført fra høyere INON soner	Netto bortfall
Sone 2: 1-3 km fra inngrep	0,2 km ²	0,5 km ²	-0,3 km ²
Sone 1: 3-5 km fra inngrep	0,5 km ²	0 km ²	0,5 km ²
Villmarkspreget område: > 5 km fra inngrep	0,0 km ²		0,0 km ²

Nasjonale laksevassdrag

Drivas nedbørfelt har utløp til Gløppefjorden via blant annet Gløppenelva. Gløppenelva inngår ikke i nasjonale laksevassdrag.

Andre verneområder

Tiltaksområdet er plassert like utenfor grensen til Jostedalsbreen nasjonalpark, som går nord for Haugastøylen.

Fylkesvise planer for småkraftverk

Kraftverket er delvis planlagt i et regionalt viktig friluftsområde som er beskrevet i «Fylkesdelplan for arealbruk». Planen har følgende retningslinje: «i friluftsområde som i dag er prega av få eller ingen menneskelige inngrep, bør en unngå inngrep». Tiltaksområdet har i dag noe grad av inngrep.

Fylkeskommunen har utarbeidet en «Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging». Driva fra Høyset opp til Oldeskaret er registrert som et viktig landskapselement i form av fosser og stryk. For øvrig er ikke vassdraget særskilt vurdert i planen.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 17.6.2014 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen og Sogn og Fjordane Turlag. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Jølster kommune uttaler i brev av 2.5.2014 at de er positiv til Driva kraftverk, men de mener at minstevannføringen må vurderes opp mot tap av verdi av biologisk mangfold og landskapsverdi.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har uttalt seg i brev datert 29.4.2014. Fylkesmannen mener Driva kraftverk vil berøre nasjonale interesser knyttet til landskap og friluftsliv i så stor grad at de fremmer innsigelse. Fylkesmannen mener at kraftverket vil føre til inngrep og sterkt redusert vassføring i et vassdrag som har stor verdi for landskapsopplevelsen ved en innfallsport til en nasjonalpark og et nasjonalt viktig friluftslivsområde. Tiltaket vil også påvirke nedre del av et høyst verneverdig kvartærgeologisk landskap.

Sogn og Fjordane fylkeskommune uttaler seg i brev datert 19.5.2014. Fylkeskommunen er positive til konsesjon for Driva kraftverk. I saksfremlegget legges det vekt på at Driva er et viktig landskapselement både med fossen og stryka ved Høyset og små fosser og stryk høyere opp i Haugadalen. Det er lagt vekt på at gjennom Haugadalen går ei viktig turrute innover i Jostedalsbreen nasjonalpark.

Statens vegvesen region vest uttaler følgende i brev datert 2.4.2014:

«Vi har følgende kommentarer til søknader der våre vegar er berørt av utbygginga:

- Der det vert behov for ny vegtilkomst eller utvida bruk av eksisterande avkøyrslø, må det søkjast Statens vegvesen om ny avkøyrslø eller utvida bruk av eksisterande avkøyrslø.*
- Alle tiltak innanfor byggjegransa til riks- og fylkesveg, som er 50 m, må det søkjast om. Dette gjeld og massedeponi, riggområder og oppstillingsplassar etc.*
- Ei eventuell føring av tilløpsrøyr langs veg må ikkje komme nærare vegskulder eller vegfylling enn 3 meter, byggjegransa til vegen gjeld og her. Ynskjer de likevel å føre røyr eller leidningar nærare, eller inn på Statens vegvesen sin eigedom, så må de søkje om dette. Ynskjer de å krysse fylkesvegen må de søkje om dette.*
- Alle planar og bygging må samsvare med nye Bjørset - Skei E39 reguleringsplan.»*

Sunnfjord Energi Nett uttaler i brev datert 30.4.2014 at et eller flere nye kraftverk i Stardalen vil medføre bygging av ny linje frem til Håheim. Et eller begge av kraftverkene Åmot og Driva vil dermed utløse dette. En må påregne 2 mill. NOK/km for nettførsterkninger. Dette er inkludert prosjektering og nettanalyser (statiske og dynamiske). Kostnadene blir delt mellom kraftprosjektene og Sunnfjord Energi Nett basert på teknisk restlevetid, installert effekt og lengde.

SFE Nett AS sier følgende i brev av 5.6.2014:

...

«Sentralnettet i området har som kjend ikkje kapasitet til meir ny produksjon. Dette ventar vi vil endre seg hausten 2015 når 420kV seksjonen Ørskog - Høyanger er venta i drift. Det vil då være kapasitet for dei omsøkte kraftverka isolert sett, men den samla konsesjonsgjevne og omsøkte produksjonsmengda i området er stor. Særleg kan transformeringskapasiteten mellom D- og R-nett i Stakaldefossen (SE)Skei (SFE)og Reed(SFE)bli ein flaskehals. Det er nødvendig med ei nærare avklaring av kva mengde ny produksjon som skal byggjast ut, før ein kan sjå kva tiltak i nettet som følgjer av dette. For nærare omtale av aktuelle tiltak viser vi til den regionale kraftsystemutgreiinga som kjem i oppdatert utgåve seinare i år.»

Sogn og Fjordane turlag uttaler seg i brev datert 7.5.2014. Turlaget går imot utbygging av Driva kraftverk. Hovedgrunnen til dette er store konflikter med friluftsliv og landskap ved en av hovedinnfallsportene til Jostedalsskogen nasjonalpark. De påpeker at sommerstid så er Haugadalen en av de mest brukte innfallsportene til nasjonalparken.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane uttaler seg i brev datert 5.5.2014. Naturvernforbundet går imot konsesjon til Driva kraftverk og begrunner dette med hensyn til verdien av området for det enkle og nasjonalt prioriterte friluftslivet og pga biologisk mangfold. De mener at restvannføringen som skal til her for å få en reell avbøtende effekt, må være så stor at prosjektet neppe er økonomisk gjennomførbart.

Tinfos AS har i brev datert 12.6.2014 kommet med følgende kommentarer til høringsuttalelsene:

(...)

« Sogn og Fjordane Fylkeskommune

«Fylkeskommunen i Sogn og Fjordane meiner at samla ulempe frå alle dei aktuelle prosjekta for kulturminne og brukerinteresser som friluftsliv og reiseliv er vurdert til å vera moderat, men ulempene varierer frå prosjekt til prosjekt. Negative konsekvensar av utbyggingsframlegget vil først og fremst merkast lokalt men for Driva kraftverk vil dei merkast også for et større område når det gjeld landskap og brukerinteresser.

Fylkeskommunen vurderer likevel fordelene til å vere større enn ulempen for allmenne og private interesser og rår til at konsesjon vert gitt.»

Når det gjelder tiltakets betydning for landskapsbildet, mener utbygger at det visuelle inntrykket opprettholdes i stor grad, også ved mindre restvannføring i elva. Vurderingen er blant annet basert på de vannføringsserier som er tatt med viltkamera under fossen i Haugadalen, flere ganger daglig i tidsrommet juni til november 2013.

For legging av rørgate vil utbygger prøve å gjøre dette så skånsom som mulig, og etter beste evne tilbakeføre terrenget som før inngrepet. Men vi legger merke til at når veien opp dalen var laget så ser det ikke ut som om spesielle hensyn har vært tatt.

Fylkesrådmannens ønske om rassikring av stasjonsområdet vil bli lagt inn i detaljplanene, og vil bli tatt hensyntatt ved en eventuell vassdragskonsesjon.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Fylkesmannen frarår at konsesjon gis til Driva Kraftverk, basert på samme argumentasjon om tiltakets negative betydning for landskapsbildet. Utbygger tilbakeviser denne argumentasjonen på samme måte som gjengitt i til svaret til Fylkesrådmannen over. Tilbakevisningen er bl.a. basert på de bildeserier som er utarbeidet for vassdraget, og som etter utbyggers mening viser at landskapselementene knyttet til elva i liten grad forringes selv om vannføringen reduseres. Utbygger er uenig i fylkesmannens framstilling av inntaksmagasin og damkonstruksjon. Utbygger er enig i at inntaksmagasinet vil være synlig fra området rundt støl, mens betong / damkonstruksjon ligger så langt nede i juvet at dette ikke vil være synlig fra sti og parkeringsplass.

Jølster kommune

Jølster kommune har ingen merknader til søknaden, men bemerker at tiltaket bør være skånsomt og tilpasset eksisterende terrengforhold.

Naturvernforbundet

Naturvernforbundet har i sin høringsuttalelse uttalt seg ensidig negativt om utbygging av Driva kraftverk.

Innledningsvis påpekes det at inntaket er planlagt i randsonen til Jostedalen nasjonalpark. I den sammenheng mener utbygger at prosjektet er plassert i god avstand til nasjonalparkens grenser, og at bygningselementer som inntaket er plassert i et område allerede preget av menneskelige inngrep.

Naturvernforbundet viser videre til et ønske om et føre-var-prinsipp knyttet til bevaring av biologisk mangfold, og påstår at det biologiske mangfoldet er mangelfullt undersøkt. Utbygger har benyttet Faun Naturforvaltning til den biologiske mangfoldundersøkelsen. Denne ble første gang gjennomført i 2010, mens tilleggsutredninger og revideringer ble utført i 2013. Utbygger mener at det utførte feltarbeid, sammenholdt med grundig gjennomgang av referanselitteratur, tilsier at undersøkelser er utført med nødvendig grad av nøyaktighet, og ikke kan sies å være mangelfull.

Uttalelsene fra Naturvernforbundet kan derfor ikke, etter utbyggers mening, legges til grunn for et eventuelt avslag på konsesjonssøknaden.

SFE Nett AS

SFE Nett AS har ingen kommentarer til selve kraftverkene, men orienterte i sin høringsuttalelse om nettsituasjonen for området.

Sogn og Fjordane Turlag

Sogn og Fjordane Turlag uttaler seg felles for Åmot og Driva kraftprosjektene.

Basert på utbyggers vurdering av restvannføring i vassdraget, jfr. vårt tilsvarende svar til Fylkesmannen over, anser vi at Sogn og Fjordane Turlag sine bekymringer for landskapselementene elva representerer, er mindre enn anført og således ikke til hinder for at konsesjon gis.

Vedrørende plassering av inntakskonstruksjon i nærhet til Nasjonalparken, viser vi til vårt svar til Naturvernforbundet over.

Når det gjelder minstevannføring og slukeevne for installasjonen, har utbygger valgt å redusere slukeevnen til 150 %, som er noe lavere enn det NVE generelt anbefaler. Dette har vi valgt nettopp for å ivareta vannføringen i elven.

Når det gjelder kommentarer vedrørende kotehøyder for inntak, så stemmer det at kotemålingene kan være unøyaktig grunnet problemer med satellitt og innmåling. Men kraftstasjonen er tenkt plassert som vist på kart i området, for deretter å kjøre vannet tilbake i inntaket for Åmot kraftstasjon.

Statens vegvesen

Statens Vegvesen har i sin høringsuttalelse ingen generell innsigelse til kraftverksutbyggingene, men kommenterer om generelle krav som utbygger må ta hensyn til.

Villreinnemda

Villreinnemda har i sin høringsuttalelse ingen kommentarer om utbyggingen av Driva kraftverk.

Det er ikke påvist villrein for dette området.

Sunnfjord Energi Nett

Sunnfjord Energi har i sin høringsuttalelse orientert om konsekvensene ved utbygging av 7 småkraftverk i Jølster og Gloppen. Driva er orientert om situasjonen vedrørende nett.

I sommermånedene juni-august går elven flomstor og vil ha et overløp som sammen med minstevannføringen på 500 l/s vil gjøre elven godt synlig. Snøsmelting i høyreliggende områder tilfører elven størst vannføring akkurat i den perioden på året når turområdet er mest benyttet. I perioder på sommeren har vannføring vært så stor at elven har gått over sine bredder og gått nedover bakkene inn på campingplassen på Høyset.

Det har også vært et par tragiske hendelser med dødsfall som utfall ved at turister går ut på glatte svaberg og falt i elva. Svabergene blir våte og glatte grunnet stor vannføring i perioden turistene bruker området.

I Stardalen er det allerede bygd 2 kraftverk; Befring i 2003 på 4,5 MW og Veiteberg i 2001 på 2 MW. Linjekapasiteten i Stardalen er for dårlig med dagens situasjon. Befring kjører i dag med maks utnyttelse på ca. 80 % pga manglende kapasitet på linjenettet. En konsesjon til Åmot / Driva vil medføre behovet for oppgradering av hele 22 kV linjenettet i Stardalen, som også ville gitt de to ovennevnte anlegg full produksjonsmulighet.

Avslutningsvis vil vi vise til at Tinfos har sitt hovedsete på et vernet område i Notodden. På dette området driver vi kraft- og kulturanlegg. Vi har de senere år mottatt Telemark Fylkeskommunes Byggeskikkpris to ganger for vårt arbeid på dette området. På denne bakgrunn, samt på bakgrunn av vår lange fartstid som kraftprodusent, anser vi at vår kompetanse og erfaring tilsier at også Åmot Kraftverk kan og vil bli bygget på en måte som ivaretar estetikken i et område som grenser til et nasjonalparkområde.»

Tilleggsopplysninger

Sogn og Fjordane turlag påpekte i sin høringsuttalelse at høydekotene oppgitt i hoveddatatabellen ved kraftstasjonsutløpet er feil i forhold til hva som er tegnet inn i detaljkartet. Slik det er tegnet inn, mener

de at utløpet ligger på et sted mellom kote 495 og 500. De ber NVE avklare med tiltakshaver hvor inntaket er tenkt plassert. I e-post datert 27.10.2014 ba NVE Tinfos AS om å foreta nøyaktige høydemålinger ved tiltenkt kraftstasjonsplassering. Tinfos AS fikk Jølster kommune til å foreta oppmåling og sender inn resultat i e-post datert 12.11.2014. Vi siterer:

«Har fått oppmålt data for Åmot Kraft. Basert på inn målt kote så bør en vel legge på 3 - 4 m for å komme til topp på dam. Det som overrasker oss er at i følge oppmåling så er vi 14 - 15 m høyer oppe enn de som vi har benyttet som koter på kart. Plassering damfot er som beskrevet i konsesjon.

For Driva kraftverk vil det bety at stasjonen vil ligge på kote 498.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 25,6 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 2,43 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,2 % og nedbørfeltet har en breandel på 49 % og en snaufjellandel på 49 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vår- og sommerflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 1408 og 128 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 151 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 3650 l/s og minste driftsvannføring 360 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 500 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 151 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 72,6 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har ikke kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Det meste av restvannføringen vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i mindre grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 90 dager i et middels vått år. I 109 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 260 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Fra Stardalen går det vei opp forbi Høyset Camping og helt opp til Haugadalen, hvor det er etablert en utfartsparkering. Drivafallet, som har fått regional verdi i «Regional plan med tema knytt til

vasskraftutbygging» er eksponert på deler av strekket. Tiltaksområdet ligger ovenfor fossen, og er ikke synlig fra Stardalen. Ovenfor fossen og opp ved omsøkt kraftstasjonsplassering, deler Haugadalen seg i to landskapsrom. En ny brattkant skiller dalen i en øvre og en nedre del. I nedre deler er de bratte fjellsidene dekket av kampesteinsur. Dalsidene er frodige, og dalbunnen har morenemasser og breelavsetninger. Driva renner her i lette stryk, med stedvis erodering i morenemassene. Grove steinmasser dominerer som substrat i elva. Et stykke innover Haugadalen stiger dalen på nytt bratt oppover og her renner elva gjennom en bekkeløft og det har blitt dannet en foss her som blant annet er synlig fra veien. På oversiden av brattkanten flater terrenget ut igjen foran Haugastølen i skoggrensen. U-dalen omgis av bratte fjellsider og nedre del av Haugabreen skimtes fra Haugastølen.

Området ved Haugastølen regnes for å være et attraktivt og mye brukt turområde hele året, og veien opp til Haugadalen gjør at området er veldig lett tilgjengelig. Haugadalen har en sentral plassering i forhold til Jostedalsskogen nasjonalpark og lett tilgang til Haugabreen. Ifølge turlaget er Haugadalen den klart viktigste innfallsporten til nasjonalparken sommerstid i Jølster kommune. Bruken av nasjonalparken er både organisert og uorganisert. Det blir oppgitt i søknaden at flere firma, bl.a. «Breogfjell» og «Jølster rafting», tilbyr guidede brétureturer, hovedsakelig til Haugabreen. Slike turer arrangeres fast flere ganger per uke om sommeren. Indre Sunnfjord turlag arrangerer Barnas Turlag-turer og den årlige turen «Leik i blåisen» på Haugabreen.

Det arrangeres også turer fra Briksdalen over Oldeskaret og ned i Haugadalen. Dette er en merka rute og er en gammel ferdselsvei. Turlaget nevner også en umerket rute som går til Hanekammen og via Jostebotnen og opp til hovedbreen.

Driva fra Høyset og opp til Oldeskaret er i «Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging» listet opp som en av 31 fosser/stryk i delområdet «Gloppen og Stryn», som utgjør viktige regionale landskapselement.

I søknaden blir landskapet på grunnlag av sitt spektakulære preg og med varierende naturelementer, omgitt av fjell og brelandskap gitt «stor verdi». Konsekvensene av tiltaket på landskap vurderes slik:

«Under anleggsfasen vurderes tiltaket å kunne ha opp mot «stort negativt omfang» som vil gi omkring «stor negativ konsekvens» på grunn av riggområder, sår og transport i terrenget.»

«I driftsfasen vurderes tiltaket å ha «lite negativt» omfang, fordi inntaket ikke vil være særlig eksponert, sommervannføringen vil være høy og kraftstasjonen vil ligge langs en eksisterende vei i ytre del av dalen. Avhengig av utforming på inntak og kraftstasjon vil omfanget antagelig kunne variere mellom «lite» og «middels negativt omfang». Dette vil gi «liten» til «middels negativ konsekvens».»

I søknaden blir hele området vurdert til å ha «stor verdi» for brukerinteresser fordi området er attraktivt nasjonalt, i stor grad tilbyr stillhet og naturopplevelser og kan brukes til langturer over flere dager. Konsekvensene av tiltaket på brukerinteresser vurderes slik:

«Omfang i anleggsfasen vil kunne ligge omkring «middels negativt omfang» pga. støy, redusert opplevelsesverdi og kanskje redusert fremkommelighet frem til turutgangspunktet under anleggsarbeidet. Dette vil kunne gi omkring «middels» til «stor negativ konsekvens».

Omfang i driftsfasen anslås å være «lite negativt omfang», men noe vil det være grunnet økte inngrep i et ellers lite berørt område og noe redusert vannføring. Noe av dette kan tenkes oppveid av et økt vannspeil (inntaksbasseng) som skaper variasjon i opplevelser, og dersom

kraftstasjonstomten ble utformet som et delmål på turen med et tilbud av noe slag. Konsekvensen vil i så fall ligge omkring «liten negativ konsekvens».

Høringspartene har lagt stor vekt på områdets verdi for landskap og friluftsliv. **Jølster kommune** er positiv til en utbygging, men i saksfremlegget påpekes det at installasjoner som inntak og kraftstasjon må utføres på en måte som ikke ødelegger områdets kvaliteter som utfarts- og friluftsområde. **Fylkesmannen** fremmer innsigelse til kraftverksplanene. Innsigelsen begrunnes i at Driva kraftverk vil føre til inngrep og sterkt redusert vannføring i et vassdrag som har stor verdi for landskapsopplevelsen ved en innfallsport til en nasjonalpark og et nasjonalt viktig friluftsområde. Tiltaket vil også påvirke nedre del av et høyst verneverdig kvartærgeologisk landskap like ved nasjonalparkgrensa. De mener at minstevannføringen er svært lav og ikke vil kunne opprettholde elvas verdi som et mektig landskapselement. **Sogn og Fjordane fylkeskommune** tilråder at Driva kraftverk får konsesjon, men Fylkesrådmannens innstilling til fylkesutvalget er negativ med begrunnelse i at det vil være svært uheldig med et så omfattende inngrep i et område som har nasjonal verdi for friluftslivet, og som er en viktig innfallsport til nasjonalparken. Fylkesrådmannen påpeker også at det meste av elva er godt synlig fra nærområdet inkludert vei og sti oppover dalen. **Sogn og Fjordane turlag** mener at Driva kraftverk vil komme i konflikt med friluftslivet. De mener at inntaket ligger for nær turruta, Haugastølen og nasjonalparkgrensa. Rørgatetraseen krysser turstien like ovenfor utfartsparkeringen, og de mener at både dammen, hele rørgatetraseen og kraftstasjonen vil bli svært synlige i det sårbare terrenget innover i Haugadalen. I tillegg vil vannføring bli kraftig redusert. De mener videre at konfliktnivået i byggetiden vil bli spesielt høyt, da de regner med at tilkomsten til turområdet vil bli sperret i lengre perioder. **Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane** mener at tiltaket vil ligge så nær nasjonalparkgrensa at det i seg selv tilsier nei til søknaden. Selv om det går vei opp til Haugastølen og området ikke er inngrepsfritt, så ligger den aktuelle strekningen i et landskap dominert av uforstyrret natur. Elva er en mektig del av inntrykket, og den restvannføringen som må til for å få en avbøtende effekt må være så stor at prosjektet neppe er økonomisk gjennomførbart.

Selve tiltaksområdet ligger rett utenfor nasjonalparkgrensa og er ifølge kommunen delvis planlagt i et regionalt viktig friluftsområde som er beskrevet i «Fylkesdelplan for arealbruk» fra 2000. Planen har følgende retningslinje:

«i friluftsområde som i dag er prega av få eller ingen menneskelige inngrep, bør en unngå inngrep»

Tiltakshaver mener at det visuelle inntrykket i stor grad vil opprettholdes, også med mindre restvannføring i elva. For legging av rørgate vil tiltakshaver gjøre dette så skånsomt som mulig, og etter beste evne tilbakeføre terrenget som før inngrepet.

NVE er enig med de høringsparter som hevder at tiltaket vil være negativt for friluftslivet i anleggsperioden og driftsperioden. Inntaksområdet ligger rett ved Haugastølen. Terrenget i den øverste delen av rørgatetraseen fra inntaket og mot utfartsparkeringen er flatt med delvis motfall og det vil være nødvendig å grave/sprengne seg ned et godt stykke for å få nok fall ut fra inntaket. Erfaringsmessig så vil dette medføre at anleggsbredden vil øke noe. Selv om området er i en gjengroingsfase på grunn av mindre beitebruk, og at dette i noen grad vil avbøte på inngrepene, så vil det ta lang tid å revegetere her oppe.

Rørgaten vil også krysse den mye brukte turstien før den går ned i et brattere parti etter parkeringsplassen og flater ut og følger veien ned til kraftstasjonsplasseringen. Traseen vil bli svært eksponert fra den mye brukte veien. Ifølge søknaden vil det bli nødvendig å sprengne i omtrent halvparten av rørgatens lengde. Det er også planlagt midlertidige og permanente deponi langs

rørgaten. Anleggsarbeidet vil også redusere adkomsten til Haugadalen i anleggsperioden og vi er enig med turlaget i at dette vil være negativt.

Slik NVE ser det vil en utbygging av Driva kraftverk medføre store tekniske inngrep som vil være godt synlig i et landskap med nær tilknytning til Jostedalshvann nasjonalpark. Selv om tiltaksområdet ligger like utenfor nasjonalparkgrensen mener vi at tiltaket vil påvirke friluftsområder med stor verdi. Ifølge Olje- og energidepartementets (OED) «Retningslinjer for små vannkraftverk» fra 2007 så skal det legges vekt på følgende i vurderingen av konsesjonsspørsmålet:

«For områder som klassifiseres som friluftsområder av stor verdi vil det bli lagt vekt på å unngå tiltak som reduserer verdien for friluftslivet. Dersom det gis konsesjon kan det stilles krav om prosjektilpasninger og/eller avbøtende tiltak. Bl.a. inngrep i områder med spesielle opplevelses- eller bruksverdier (...), viktige nærområder for friluftsliv (...) og inngrep som vil være til hinder for alminnelig ferdsel vil være i fokus under konsesjonsbehandlingen.»

Vi er enig med tiltakshaver i at landskapet her oppe har «stor verdi». I områder med stor landskapsverdi skal det ifølge OEDs retningslinjer utvises særlig varsomhet med sikte på å bevare landskapskvalitetene og helheten i landskapet. Vurderingen av landskapsinngrepene bør også sees i sammenheng med virkninger for tilknyttede interesser som blant annet friluftsliv. Det skal stilles krav til utførlig dokumentasjon av verdier, eventuelle virkninger og potensialet med avbøtende tiltak. Tiltakshaver har vurdert konsekvensen av tiltaket til å være «liten negativ» til «middels negativ» i anleggsfasen (se begrunnelse ovenfor). NVE er ikke enig i denne vurderingen når det kommer til landskapsinngrepene, og mener at de avbøtende tiltakene som tiltakshaver foreslår ikke i tilstrekkelig grad vil veie opp for ulempene tiltaket medfører. NVE mener også at elva tilfører mye til landskapsopplevelsen av området. Blant annet er det en foss som er synlig fra veien innover Haugadalen. I tillegg går veien langs elva i store deler av traseen. Planlagt minstevannføring på 500 l/s om sommeren, vil, slik vi vurderer det, i liten grad ivareta elva som regionalt landskapselement. NVE mener derfor at konsekvensene ved en utbygging er «store» negative. Slipp av minstevannføring kan etter vårt syn ikke avbøte ulempene for landskap og friluftsliv/reiseliv.

Vi mener at tiltaket vil være i konflikt med OEDs retningslinjer på temaene friluftsliv og landskap og dette har vært av avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet til Driva kraftverk.

Naturmangfold

Naturtyper

Bekkekløft og bergvegg

En bekkekløft er en V-dal eller et gjel som går ned i fast fjell. Utforming og størrelse kan variere betraktelig, men ofte renner det en bekk eller elv gjennom den. Norge har et internasjonalt ansvar for bekkekløfter, og forvaltningen skal være spesielt oppmerksom på den rødlistede naturtypen kontinentale skogsbekkekløfter. Grunnen til at Norge har et særskilt ansvar for å ta vare på bekkekløfter er at dette er leveområde for en rekke spesialiserte arter av planter, sopp og dyr. Trange daler og gjel har lite direkte solinnstråling og miljøet blir mer fuktig enn i området rundt. Spesielt viktig er områder hvor utglidninger og ras er vanlig, siden disse skaper et dynamisk miljø som gir grunnlag for variert artsmangfold. Ras og flom fører også til oppsamling av død ved i elva, som igjen gir gode leveforhold for sopp og insekter. Elva vil være viktig for fuktigheten i kløfta, spesielt i områder hvor elva går i fosser eller stryk hvor vann vil sprute over vegetasjon i kantsonen. Truslene mot naturtypen er alle inngrep som gjør det lysere og tørrere i kløfta.

I perioden 2007 til 2010 ble det gjennomført undersøkelser av 625 bekkekløfter i 14 fylker på oppdrag for Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet). Disse ble gitt karakter fra 0 (uten registrerte naturverdier) til 6 (nasjonalt verdifulle og svært viktige). Innenfor bekkekløftområdene ble kjerneområdet/naturtypelokaliteter skilt ut og verdisatt etter en tredelt skala: nasjonal (A), regional (B) og lokal verdi (C). I Jølster kommune ble én bekkekløft plukket ut og undersøkt i forbindelse med bekkekløftprosjektet. Bekkekløften ligger i Slåtteeelva og fikk verdi 3.

Det er registrert fire bekkekløfter innenfor influensområdene til de omsøkte prosjektene til Jølster-pakken. I tillegg til bekkekløfta i Driva er det registrert en lokalitet med C-verdi i Helgheimselva, og lokaliteter med verdi B i Hegreneselva og Neselva.

Bekkekløften i Driva ble ikke undersøkt i forbindelse med bekkekløftprosjektet, men ble kartlagt og undersøkt av Faun Naturforvaltning AS 30.06 – 01.07.2009 som del av den biologiske rapporten for Driva kraftverk. Naturtypen ble avgrenset som viktig naturtype med C-verdi. Kløfta er liten i utstrekning og har sørvestlig eksposisjon. Kløfta mangler kontinuitet i tresjiktet og mangler død ved. Blankskurt fjell på grunn av høy vannføring dominerer partiene nærmest elveløpet. Lokaliteten har mindre areal av den truede vegetasjonstypen fosse-eng, men vegetasjonstypen er ikke trukket ut som en egen lokalitet. Det ble ikke gjort funn av sjeldne eller rødlistede arter i kløfta. Det blir vurdert å være et visst potensial for funn av rødlistearter innenfor gruppene mose og lav.

I rapporten fra Faun Naturforvaltning vurderes det å bli et mindre fuktig miljø i bekkekløfta, men siden potensialet for fuktighetskrevede arter vurderes som lavt, vurderes også mulige negative konsekvenser for biologisk mangfold som lite. Det anbefales å slippe en minstevannføring på minimum 300 l/s i sommerperioden og tilsvarende alminnelig lavvannføring (151 l/s) på vinteren.

Jølster kommune mener at minstevannføring må vurderes opp mot tap av verdi for biologisk mangfold. Fylkesmannen mener at tiltaket er planlagt med lite minstevannføring, men moderat slukeevne. Minstevannføringen må økes betraktelig om skade på naturmiljø skal avbøtes.

Av bekkekløftene som omfattes av Jølster-pakken, er bekkekløfta i Neselva i Gloppen den største og etter NVEs mening mest utviklede. NVE mener at funnet av bekkekløften i Driva av C-verdi er av lokal viktighet. Manglende funn av rødlistede arter trekker betydningen noe ned. Påvirkning av naturtypen bekkekløft har alene ikke vært avgjørende for NVEs vedtak, men har vært med i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Naturbeitemark

Lokaliteten omfatter beitebakken ovenfor Høyset camping. Redusert beiting de seinere åra er årsaken til at særlig øvre del av lokaliteten er i ferd med å gro igjen med bjørk og rogn.

I biologisk mangfoldrapporten er følgende vurdering av verdisetting gjort:

«Lokaliteten ble først verdsatt til viktig pga. mange brudespore, som tidligere var rødlista. Da brudespore har endret status til livskraftig på gjeldene rødliste, vurderes lokaliteten nå som lokalt viktig. Lokaliteten har et visst potensial for funn av rødlistearter bl.a. innenfor gruppen beitemarksopp, selv om potensialet vurderes som lavt.»

Naturbeitemarka vil etter NVEs mening kun bli berørt i beskjedne grad ved alternativ 2 for jordkabeltrasé. Virkningsomfanget vurderes som lite/intet i biomangfoldrapporten. NVE er enig i denne vurderingen. Det viktigste for denne lokaliteten er etter vår vurdering å opprettholde beitetrykket.

Arter

Det antas at fossekall og strandsnipe (NT) kan forekomme i influensområdet. Disse artene er direkte tilknyttet elvestrengen i Driva. Redusert vannføring på omsøkt strekning i Driva vil føre til en viss reduksjon i bestandene av bunndyr og vannlevende insekter og dermed redusere mattilgangen for fossekall og strandsnipe. NVE mener at med tilstrekkelig minstevannføring og oppsetting av rugekasser for fossekall vil en eventuell utbygging ha begrensede og akseptable konsekvenser for vanntilknyttet fugl.

Breelver danner svært isolerte habitat med liten genutveksling mellom populasjonene, som igjen danner grunnlaget for stedbundne (ofte endemiske) evertebrater, spesielt innen artsgruppen fjørmygg. Det er gjort følgende vurdering av dette temaet i søknadens biomangfoldrapport:

«Når det gjelder bunndyr så ble det etter undersøkelser i Jostedalen på 1980-tallet konkludert med at breelver rundt Jostedalsbreen og tilgrensende breer kan ha en spesiell fauna av kuldetilpassede fjørmyggarter innen slektene Diamesa og Ortocladius (Fjellheim m.fl. 1988). Med bakgrunn i denne undersøkelsen er det derfor sannsynlig at også Driva kan ha forekomst av sjeldne arter innenfor gruppen fjørmygg. Artsbestemmelse og kartlegging av fjørmygg er imidlertid svært vanskelig og arbeidskrevende. Mange av artene lar seg heller ikke artsbestemme på larve eller puppestadie. Manglende kunnskap om forekomst av arter og metoder for artsbestemmelse, er årsaken til at fjørmygg per i dag ikke er med i den norske rødlista.

Det ble ikke gjennomført bunndyrundersøkelser i Driva ved egen feltbefaring, det var heller ikke planlagt. Høy vannføring på befaringsstidspunktet hadde gjort en eventuell undersøkelse av bunndyr umulig. På grunn av stor vannføring var det heller ikke mulig å klassifisere bunnssubstrat på strekningen. Bunndyrfaunaen i Stardalselva på strekningen mellom Grepstad og Klakegg ble derimot kartlagt i 2008 (Mork m.fl. 2010). Resultatene av denne undersøkelsen viste at Stardalselva hadde flest arter av steinfluer, men døgnfluearten Baëtis rhodani dominerte i antall. Elva hadde også et betydelig antall larver av fjørmygg. Mork m.fl. (2010) konkluderte med at Stardalselva med sideelver var typisk for de mange av breelvene rundt Jostedalsbreen, og at det var lite trolig at det forekom arter av fjørmygg i Stardalselva som ikke finnes i andre brepåvirka elver i regionen. Det samme antas å gjelde for Driva.

Akvatisk miljø i området vurderes på bakgrunn av triviell og representativ natur, med god økologisk tilstand, å ha liten til middels verdi.»

NVE har ikke lagt avgjørende vekt på potensiell forekomst av sjeldne eller rødlistede forekomster innen denne artsgruppen i konsesjonsspørsmålet, men elvas biologiske kvaliteter er tillagt noe vekt.

Hensynet til sårbare og truede arter har ikke vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet i denne saken.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Driva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den

12.11.2014. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

De omsøkte prosjektene i Jølsterpakken vil kunne berøre 14 naturtypelokaliteter regnet som viktige etter DNS håndbok 13:

Kraftverk	Naturtype	Verdisetting
Neselva II	Bekkekløft og bergvegg	B
	3 fossesprøytsoner	B
Paulen	Hagemark	B
	Rik edelløvskog	B
	Slåttemark	C
Øvrebø	Bekkekløft og bergvegg	B
Helgheim	Bekkekløft og bergvegg	C
Kupekraft	Kalkrike områder i fjellet	A
	Naturbeitemark	C
Åmot	Naturbeitemark	C
Driva	Bekkekløft og bergvegg	C
	Naturbeitemark	C

I tilknytning til Kupekraft kraftverk er det i tillegg påvist en viktig viltlokalitet etter DN-håndbok 22; Dalevatnet våtmarksfuglområde (B-verdi). Ved Helgheim kraftverk er det i tillegg påvist en viktig naturtype etter DN-håndbok 15; Gyte og oppvekstområde til storørretstamme (A-verdi). Alle kraftverk vil berøre naturtypen elveløp som er rødlistet som *nær truet*.

I Jølsterpakken er følgende rødlistearter registrert i influensområdene til kraftverkene:

Kraftverk	Art	Rødlistekategori
Neselva II	Oter	VU
	Strandsnipe	VU
	Fiskemåke	NT
	Høsehauk	NT
	Jaktfalk	NT
	Stær	NT
	Alm	NT
Paulen	Gaupe	VU
	Oter	VU
	Hubro	EN
	Høsehauk	NT
	Bleikdoggnål	NT
Øvrebø	Strandsnipe	NT
	Oter	VU
	Strandsnipe	NT
Helgheim	Strandsnipe	NT
	Ask	NT
Kupekraft	Strandsnipe	NT
	Grannsildre	NT
	Jemtlandsrapp	NT
	Fiskemåke	NT
	Vipe	NT
Åmot	Strandsnipe	NT

For påviste naturtyper og rødlistearter viser vi til tabellene ovenfor. Tiltakenes virkning på hver enkelt forekomst er diskutert i kapitlene «*Naturtyper*» og «*Arter*» i hvert enkelt vedtak. NVE mener at påvirkningen på naturtyper og rødlistearter vil være akseptabel, gitt de avbøtende tiltak og tilpasningene som er gjort i de prosjektene som får konsesjon. Etter NVEs mening vil tiltakene Øvrebø, Helgheim, Åmot, Driva og Kupekraft kraftverk ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak. En realisering av omsøkte planer for kraftverkene Paulen og Neselva II vil etter NVEs mening derimot i større grad kunne være i konflikt med naturmangfoldloven §§ 4 og 5, om enn ikke på en slik måte at dette alene tilsier at søknadene skal avslås.

NVE har i vedtaket vurdert sakene i Jølsterpakken sin påvirkning på viktige naturtyper og rødlistede arter opp mot eksisterende påvirkninger i regionen. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men tillegges vekt i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet til å fatte vedtak. Allikevel mener vi at kunnskapsgrunnlaget er generelt svakt innen sjeldne fjærmyggarter. NVE har ikke lagt avgjørende vekt på mulige forekomster av eventuelle sjeldne fjærmyggarter, selv om føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9, tilsier at man skal være forsiktig med å tillate tiltak som kan medføre vesentlig skade på naturmangfoldet da vi mener sannsynligheten for alvorlig skade vil være lite.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Kulturminner og kulturmiljø

Ifølge søknaden er det registrert 14 ruiner eller fjernede SEFRAK bygninger og ett SEFRAK-bygg som ikke er meldepliktig i området rundt Haugastølen og Åmotstølen. Veien over til Oldeskaret er en gammel ferdsels- og turrute til Briksdal i Olden.

I fylkeskommunens saksframlegg påpekes det at undersøkelsesplikten ikke er oppfylt, jamfør § 9 i kulturminneloven, og det er dermed ikke klart i hvilken grad automatisk fredede kulturminner blir påvirket. Området har blitt benyttet til stølsdrift i de flere hundre årene det har blitt drevet gårdsdrift.

Videre påpekes det i saksframlegget til fylkeskommunen at dersom viktige kulturminner fra nyere tid blir direkte eller indirekte berørt av tiltaket, må tiltaket justeres slik at kulturminnene blir tatt vare på. Det må heller ikke gjøres skade på kulturlandskapselementer som geiler, veier, steingarder, bygninger o.l. Elver, fosser og stryk utgjør en vesentlig del av det helhetlige landskapsbildet både for tilreisende og fastboende, og en redusert vannføring vil påvirke opplevelsesverdien som i dag er knyttet til kulturlandskapet. De mener at dette er spesielt viktig for Driva med sin nærhet til Haugastølen og som en innfallsport til Jostedalsskogen nasjonalpark.

Sogn og Fjordane turlag påpeker at den gamle ferdselsveien også er et kulturminne. Videre så mener de at inntaket og inntakskulpen ligger for nær stølsområdet.

Dersom det gis konsesjon til Driva kraftverk vil det følge av standardvilkår for kulturminner at konsesjonæren plikter å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner. NVE mener dette kan utføres før innsending av detaljplaner dersom det gis konsesjon til tiltaket. Byggearbeider kan da legges slik at de unngår å skade verdifulle kulturminner. At tiltaket skal unngå nyere tids kulturminner og ikke gjøre skade på kulturlandskapselementer er også noe vi vil sette som vilkår ved en eventuell konsesjon. NVE mener dermed at hensynet til kulturminner ikke blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet, og at eventuelle ulemper kan avbøtes gjennom justering av tekniske installasjoner under detaljplanlegging av anlegget.

Angående ferdselsveien, som turlaget påpeker, er denne diskutert under kapittel om landskap, friluftsliv og brukerinteresser. Slik inntakskonstruksjonen er beskrevet i konsesjonssøknaden, så er vi enige med turlaget i at denne, samt øvre del av rørgatetrasé, vil bli synlig fra stølsmiljøet. Under NVEs sluttbefaring ble det nevnt av Tinfos AS at en coanda-lignende løsning på inntaket kunne være aktuelt for å bøte på negative konsekvenser for stølsmiljøet. Det vil ved en eventuell konsesjon være viktig med en utforming av inntaket og rørgatetraseen som vil være minst mulig synlig fra omkringliggende kulturmiljø og øvrig landskap. Vi mener at dette temaet vil ha betydning for konsesjonsspørsmålet da det etter vårt syn ikke fullt ut er mulig å avbøte virkningen for et verdifullt stølsmiljø.

Ras og skred

Ifølge søknaden er tiltaksområdet utsatt for både steinsprang og snøskred fra dalsidene. Området er registrert som «utløpsområder» i aktsomhetskartene. Øst for inntaksområdet er det sannsynlig at det kan gå ras, men det oppgis at inntaket ikke vil være spesielt sårbart for ras i og med at inntakets plassering ligger i en forsenking i terrenget. Inntaksområdet ligger helt i randsonen for kartlagt utløpsområde for steinsprang.

Kraftstasjonen er planlagt slik at den skal være mest mulig tilgjengelig ved høy snøskredfare, dvs. nedenfor skredområdet. Imidlertid oppgis det at den er plassert i en steinur der det potensielt kan komme steinsprang.

I kommunens saksutgreiing legges det til grunn at kraftstasjonen er planlagt plassert innenfor aktsomhetsområdet for skred. Dette må det tas hensyn til i detaljplanleggingen slik at risikonivået blir klarlagt og eventuelle risikoreduserende tiltak blir utført. Fylkesrådmannen påpeker at sikring av kraftstasjonsbygget mot ras/steinsprang må kombineres med å utforme/tilpasse bygningen best mulig til landskapet. Tiltakshaver sier i sine kommentarer til fylkesrådmannens ønske om rassikring av stasjonsområdet at dette vil bli hensyntatt og lagt inn i detaljplanene.

Under NVEs sluttbefaring av tiltaksområdet kom det frem at området for aktuell kraftstasjonsplassering også er utsatt for snøskred. Det ble drøftet en løsning der kraftstasjonen senkes ned i bakken med tak som «leder» snøen over stasjonen. En utforming av kraftstasjonen som tar hensyn til både skredproblematikken og forholdet til en landskapsmessig bra utforming vil bli satt som vilkår i en eventuell konsesjon og vil bli ivaretatt i detaljplanleggingen.

Ved en eventuell konsesjon er det også viktig at det blir tatt tekniske vurderinger rundt skredfaren, og at dimensjonering og sikring av tekniske installasjoner blir deretter. NVE har ikke lagt vekt på deltemaet skred i avgjørelsen av konsesjonsspørsmålet, men mener det er viktig å avklare dette i forkant av en ev. detaljplangodkjenning.

Vannkraft i Jølster og Gloppen kommuner

NVE har laget en oversikt over vannkraftpotensialet i Jølster og Gloppen kommuner som de syv småkraftsakene i Jølsterpakken befinner seg i. Oversiktene gir et innrykk av utbygd og resterende vannkraftpotensial i de to kommunene som de omsøkte prosjektene befinner seg i.

Det er utbygd 484 GWh vannkraft i Jølster kommuner. Kjøsnestfjorden kraftverk er den største utbyggingen og står for om lag 247 GWh av disse. De resterende kraftverkene er hovedsakelig småkraftverk og konsesjonsfrie anlegg. I tillegg til de utbygde vannkraftverkene er det gitt tillatelse til to småkraftverk med samlet midlere årlig produksjon på 20 GWh, samt et større vannkraftverk på 47 GWh som enda ikke er bygd. Det er søkt om totalt 276 GWh ny vannkraft i Jølster kommune hvorav denne småkraftpakken står for om lag 118 GWh. Det resterende vannkraftpotensialet i Jølster er beregnet til 247 GWh. Det er inntil i dag ikke gitt avslag til kraftprosjekter i Jølster kommune.

I Gloppen kommune er det utbygd totalt 409 GWh vannkraft. Det er to kraftverk som er større enn 10 MW og 22 små-, mini- og mikrokraftverk. I tillegg er syv kraftverk med en samlet midlere årsproduksjon på 65 GWh enten gitt konsesjon eller konsesjonsfritak, men er ikke satt i drift ennå. Det er søkt om tillatelse til bygging av 2 store vannkraftverk med en samlet produksjon på 240 GWh og 12 små-, mini- og mikrokraftverk med samlet produksjon på 355 GWh. Neselva II kraftverk i Jølsterpakken står for om lag 20 GWh av disse. Det resterende vannkraftpotensialet i Gloppen kommune er beregnet til 342 GWh. Det er tidligere gitt to avslag til kraftprosjekter i Gloppen kommune.

I Jølster kommune er store deler av innløpselvene på sydsiden av Jølstravatnet utbygd. På sørvestsiden av vannet ligger Kjøsnestfjorden kraftverk som er et takrenneprosjekt som årlig bidrar med 247 GWh per år. Videre nordover mot Gloppen kommune er det relativt tett med vannkraftutbygginger, særlig knyttet til Breimsvassdraget.

NVE mener antall utbygde kraftverk og mengden av vannkraftpotensialet som er utnyttet i de to berørte kommunene er høyt. Eksisterende utbygginger medfører ulemper for private og allmenne interesser som i hovedsak vil berøre lokalsamfunnet i disse to kommunene. Nye konsesjonssøknader i kommunene medfører et press på gjenværende urørte vassdrag. Det kan tenkes at det er teoretisk mulig å sette en grense for når vannkraftpotensialet er tilstrekkelig utnyttet og hvor mange vassdrag som bør bevares i en kommune. Både Breimsvassdraget og Jølstravassdraget er gjennomgående utbygd, og NVE mener at det begynner å nærme seg et metningspunkt for begge vassdragene. Flere høringsparter i Jølsterpakken skriver i sine uttalelser at det er svært mye utbygd vannkraft i disse kommunene. Det er etter NVEs syn likevel vanskelig å sette en kritisk grense for når nok av det samlede vannkraftpotensialet er utbygd.

Det er bred politisk enighet om økt utbygging av fornybar energi i Norge. NVE vurderer fordelene opp mot ulemper for private og allmenne interesser i hver enkelt sak om vannkraftutbygging. Samlet belastning blir vurdert for ulike tema som er fellesnevner for flere saker i pakkebehandlingen. Sentrale tema for samlet belastning i småkraftpakken Jølster har vært naturmangfold og fossellandskap. Selv om det blir gitt konsesjon til et prosjekt, setter NVE ofte vilkår og krav om avbøtende tiltak som er strengere enn det som er omsøkt i konsesjonssøknaden. Dette gjøres for at ulempene som tiltaket medfører skal være akseptable målt opp mot de fordelene tiltaket medfører. Tiltaket kan realiseres gitt at vilkårene og de avbøtende tiltak som NVE setter gjennomføres. NVE mener at selv om det er mye utbygd vannkraft i begge kommunene, vil det være den konkrete vurderingen av fordeler og ulemper i hver enkelt sak som er avgjørende. I tillegg vil en vurdering av samlet belastning for sentrale tema også kunne ha innvirkning på om nye tiltak skal få konsesjon eller avslag.

Samla belastning på fosselandskap/verdifulle landskapselementer

Flere av høringspartene har uttrykt bekymring over antall bygde og omsøkte kraftverk og konsekvensene dette vil ha på vassdragsnaturen i området. Et av temaene som har pekt seg ut, og som det vil være naturlig å se nærmere på, er samla belastning på temaet fosselandskap/verdifulle landskapselementer. Flere av høringspartene er opptatt av at de gjenværende viktige fossene i området skal forbli uberørte.

Sogn og Fjordane fylkeskommune har utarbeidet «Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging». I denne planen ligger de sju omsøkte kraftverkene innenfor delområdene «Gloppen og Stryn» og «Jølstra». I hvert delområde har det blitt foretatt en registrering av regionalt viktige landskapselementer definert som fosser/stryk.

To av de omsøkte kraftverkene i Jølsterpakka vil berøre fosser som er omtalt i den regionale planen. Dette gjelder Åmot kraftverk og Øvrebø kraftverk. For øvrig er hele elvestrekningen i Driva fra Høyset og opp til Oldeskaret avsatt som regionalt viktig, slik at også Driva kraftverk vil berøre en elvestrekning omtalt i planen. Åmot og Driva kraftverk vil berøre vannstrengen i samme elv.

Driva er ett av åtte registrerte landskapselementer i Jølster i delområde «Gloppen og Stryn». Av disse åtte fossene er det to som har redusert vannføring på grunn av vannkraftutbygging. Driva er omsøkt i Åmot og Driva kraftverk.

I delområde «Jølstra», så er det registrert 12 viktige landskapselementer innenfor Jølster kommune. Av disse 12 er fem uregulert i dag. Syv av de 12 har fått redusert vannføring og ett har fått konsesjon (Myklebost kraftverk). En av de gjenværende uregulerte fossene i dette delområdet, Øvrebøfossen, er omsøkt i Øvrebø kraftverk.

I Jølster er det registrert totalt 20 regionalt viktige landskapselementer. Av disse er det per dags dato elleve som ikke har redusert vannføring. Om Myklebost kraftverk, Øvrebø kraftverk og Åmot kraftverk blir bygget ut, sitter Jølster kommune igjen med åtte av 20 viktige landskapselementer som ikke har fått redusert vannføring. Se tabell under for fullstendig oversikt over regionalt viktige landskapselementer i Jølster kommune.

Tabell 3 Registrerte regionalt viktige landskapselementer i Jølster. Data er hentet fra "Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging" utarbeidet av Sogn og Fjordane fylkeskommune, men er oppdatert av NVE til å gjelde dagens status.

Navn	Lokalisering/merknad	Vannkraftprosjekt kjent?	Vannføring	Delområde
Fagredalselva, øvre deler	Dvergsdaldalen	Konsesjon nedenfor fossen	Naturlig	Jølstra
Klipperfossen	Ålhus	Nei	Naturlig	Jølstra
Pissaren	Syngesandelva	Nei	Naturlig	Jølstra
Øvrebøfossen/Brekkefossen	Innerst i Ålhusdalen	Omsøkt i Øvrebø kraftverk	Naturlig	Jølstra
Bjørndalselva	-	Utbygd	Redusert	Jølstra
Gjesdalselva	Vassenden	Utbygd	Redusert	Jølstra
Grovafossen	Sægrov, Kjøsnesfjorden	Utbygd	Redusert	Jølstra
Kvamsfossen	Nedstrøms Fluelona, ved Langhaugane	Jølstravatnet, noe regulert. Omsøkt i Jølstra kraftverk.	Regulert	Jølstra
Myklebustfossen	Sørsida av Jølstravatnet	Fått konsesjon	Naturlig	Jølstra
Fagredalselva, nedre deler	Dvergsdaldalen	Utbygd	Redusert	Jølstra

Breelvkaret	Sørside av Kjørnesfjorden	Utbygd	Redusert	Jølstra
Fossane/Stryka i Lundebotn	-	Utbygd	Redusert	Jølstra
Driva	Stardalen, Høyset opp mot Oldeskaret	Omsøkt i Åmot og Driva kraftverk	Naturlig	Gloppen og Stryn
Foss fra Støylsvatnet/Heggheimsvatnet	Breimsvassdraget	Nei	Naturlig	Gloppen og Stryn
Grepstadelva/-grova	Stardalen/Breimsvassdraget	Nei	Naturlig	Gloppen og Stryn
Kudefossen	Førde/Førs lengst sør for Breimsvatnet	Nei	Naturlig	Gloppen og Stryn
Fossheimselva	Breimsvassdraget	Utbygd	Redusert	Gloppen og Stryn
Nydalselva	Førde/Førs lengst sør for Breimsvatnet	Utbygd	Redusert	Gloppen og Stryn
Tverrdalselva	Stardalen, Fonn	Nei	Naturlig	Gloppen og Stryn
Hauaelva/Lisjeelva	Stardalen, elv fra Hauabotn	Nei	Naturlig	Gloppen og Stryn

Drivafallet som er omsøkt i Åmot kraftverk ligger eksponert til inne i Stardalen og er i tillegg tett på og synlig fra en av hovedinnfallsportene til Jostedalsbreen nasjonalpark. Fossen er slik NVE ser det viktig for landskapsopplevelsen av området, friluftsliv og naturopplevelse lokalt, regionalt og nasjonalt. Kraftverket er planlagt med en meget høy utnyttelsesgrad. Driva kraftverk er planlagt videre innover Haugadalen ovenfor inntaket til Åmot kraftverk. Tiltaksområdet har én foss som er synlig fra veien innover Haugadalen, men den er ikke like stor og eksponert som Drivafallet. Likevel så har hele elvestrengen innover dalen stor opplevelsesverdi i og med at veien går tett inntil elva og landskapet har en vill karakter i seg selv. Vassdraget er et av få gjenværende uregulerte sidevassdrag i Breimsvassdraget. Videre nedover (vestover) i Stardalen er det bygget to kraftverk; Veiteberg og Befring kraftverk. I tillegg er det nylig gitt tillatelse i Kongelig resolusjon av 07.02.2014 til Stardalen kraftverk nederst i Stardalen. Driva og Åmot kraftverk vil samlet kunne produsere 46 GWh. Dette er mye for småkraftverk å regne, men samtidig må dette veies mot de verdiene og den bruken som foregår i området. Driva kan uomtvistelig sies å være viktig for opplevelsen av området fra Stardalen og videre oppover til nasjonalparken. Dette er diskutert under kapittel «Landskap/friluftsliv/brukerinteresser» for Åmot og Driva kraftverk. NVE mener det er viktig å ta vare på noen slike områder for dagens brukere og fremtidige generasjoner.

Øvrebøfossen i Hegreneselva som er omsøkt i Øvrebø kraftverk gir med sitt frie fall et mektig inntrykk fra turstien opp til Gotdalsstølene. Dette er også en av innfallsportene til Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde, men ikke den mest brukte. Det er ikke tvil om at Øvrebøfossen tilfører mye til landskapsopplevelsen, men fossen vil også etter en eventuell utbygging kunne fremstå som et viktig landskapselement i og med at restfeltet bidrar med en god del vann. I Hegreneselva, nedstrøms planlagt kraftstasjon er det to konsesjonsfrie kraftverk; Hegrenes og Gjerdet kraftverk.

Av de andre søknadene i «Jølsterpakken» er det særlig Neselva II kraftverk og Kupekraft kraftverk som vil berøre fosser av en viss størrelse. I Neselva finnes det tre markerte fossefall på berørt elvestrekning. Den øvre fossen er godt synlig fra veien opp mot stølsområdet. De to nedre fallene ligger nedfelt i terrenget og er mindre synlige i landskapet, men høres godt fra veien. Fossene gir et mektig inntrykk, særlig den øvre av de tre i og med at den er mest tilgjengelig. Rett nedstrøms omsøkt kraftstasjonsplassering er Neselva kraftverk bygget.

I Årdalselva hvor Kupekraft kraftverk er omsøkt, så er det en godt synlig foss fra turruta fra Legestølen og inn i Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde. Stien går ikke i nærheten av fossen, men er slik vi ser det en viktig del av turopplevelsen. Lengre ned i vassdraget er to konsesjonsfrie kraftverk; Ågjølet og Meierifossen minikraftverk.

Om alle tiltakene i Jølsterpakka blir bygget ut som omsøkt vil det si at åtte markante fosser (3 stk i Neselva), vil få sterkt redusert vannføring. Tiltakene vil i ulik grad påvirke vannføringene i og med at de har ulik utnyttelsesgrad og forslag til minstevannføring. Vi sitter ikke med en totaloversikt over hvor mange fosser som er bygd ut, eller hvor mange som er igjen i disse områdene. Registreringene i den regionale planen gir oss likevel en pekepinn på hva som finnes. Som det framgår i underkapittelet (Vannkraft i Jølster og Gloppen kommuner i dette vedtaket er det mye utbygginger i området, og den samlede belastningen på fosselandskapet vil slik vi ser det øke i takt med utbygginger av fosser. Dette gjør at de gjenværende fossene får økt verdi. Om alle tiltakene bygges ut som omsøkt, så mener vi at dette vil være med å påvirke den samlede belastningen på fosselandskap. Skal det gis tillatelse til å bygge ut flere fosser i dette området, er NVE av den oppfatning at det må settes strenge krav til vilkår som gjør at fosser som landskapselementer til en viss grad ivaretas.

I vår vurdering av konsesjonsspørsmålet har vi lagt i vesentlig vekt på sumvirkninger på fosselandskap/verdifulle landskapselementer for Driva og Åmot kraftverk. For Neselva II har vi lagt noe vekt på sumvirkninger på fosselandskap/verdifulle landskapselementer i og med at det er tre fosser som vil kunne bli berørt. For Øvrebø kraftverk, Helgheim kraftverk og Kupekraft kraftverk har NVE ikke lagt vesentlig vekt på sumvirkninger på fosselandskap/verdifulle landskapselementer gitt avbøtende tiltak.

Samfunnsmessige fordeler

Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. En utbygging av alle de syv omsøkte småkraftverkene i Jølster og Gloppen kommuner vil til sammen gi om lag 118 GWh/år i fornybar energi. De omsøkte prosjektene vil gi inntekter til søkerne og grunneiere og samtidig generere skatteinntekter til de respektive kommunene. De syv småkraftverkene vil styrke næringsgrunnlaget og samtidig kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning i området.

En eventuell utbygging av Driva kraftverk som omsøkt, gi om lag 18 GWh i et gjennomsnittår. Denne produksjonsmengden regnes som mye for et småkraftverk.

Oppsummering

En utbygging av Driva kraftverk vil etter NVEs vurdering medføre store tekniske inngrep som vil være godt synlig i et landskap av stor verdi med nær tilknytning til Jostedalbreen nasjonalpark. Selv om tiltaksområdet ligger like utenfor nasjonalparkgrensen mener NVE at tiltaket vil påvirke friluftsområder med stor verdi. Driva er, fra Høyset og opp til Oldeskaret, registrert som et regionalt viktig landskapselement. NVE vurderer at elva tilfører mye til landskapsopplevelsen av området og at en minstevannføring i liten grad vil ivareta elva som et regionalt viktig landskapselement. NVE mener at ulempene ikke kan reduseres tilstrekkelig gjennom avbøtende tiltak. Vi mener således at tiltaket vil være i konflikt med Olje- og energidepartementets retningslinjer på temaene friluftsliv og landskap. Dette har vært av avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet til Driva kraftverk.

Vi har også sett Driva kraftverk i sammenheng med Åmot kraftverk. Driva er et av få uregulerte sidevassdrag i Breimsvassdraget og elva kan uomtvistelig sies å være viktig for opplevelsen av

området fra Stardalen og videre oppover til nasjonalparken. NVE mener det er viktig å ta vare på noen slike områder både for dagens brukere og fremtidige generasjoner og vi mener at elva i sin helhet bør ivaretas. NVE har derfor lagt vesentlig vekt på sumvirkninger på fosselandskap/verdifulle landskapselementer for Driva og Åmot kraftverk.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Driva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.